

Højen & Mølholm Ådale

Grævling

svæver majestætisk over søen, inden den slår sig ned ved kærret for at udsøge sig dagens ret.

Stier, broer og udsigtstårne giver gode muligheder for at opleve det flotte ådalslandskab. Området viser, at menneskelig aktivitet og natur kan forenes, når blot man tager afsæt i naturens behov, og passer på den.

På ruten, hvor Højen Å møder Vejle Å, kan du være heldig at opleve både odderen, isflugten og havørreden i deres rette elementer. Og fra udsigtsplatformen kan du måske spotte havørneparret, eller nogle af de mange andre rovfugle, der lever her.

en stor sluse, som du passerer, hvor Grejs Å møder Vejle Å.

Mod vest har Vejle Ådal i dag fået tilført flere, nye kunstige holme, der nu udgør bydelen 'Ny Rosborg'. I gammel tid lå her en borg – Rosborg – på en af ådalens oprindelige holme. Ny Rosborg forener arkitektur og kultur med natur, og her er bæredygtighed, klima og fællesskaber centrale fokusområder.

Knabberup Sø og Kongens Kær – Havørnens rige

I det store vådområde med de lavvandede søer er registreret mere end 200 fuglearter – fra den mindste gærdesmutte til den kæmpestore havørn, der

Strømdøgnflue Rhitogena Germanica

Langs Vejle Å – fra fiskersted til handelsby
Vejle – eller det olddanske ord 'wæthel' – betyder vadested. Så Vejle blev navnet for den bebyggelse, der i sin tid blev anlagt på en holm (sandbanke) midt i Vejle Ådal, hvor Grejs Å løber til Vejle Å. Fiskerlejet daterer tilbage til før Vikingetiden.

Vejle er er i dag vokset fra et lille fiskersted ved fjorden til en vigtig handelsby. Med sin centrale placering i landet er Vejle en attraktiv by, lige ved åen og fjorden. Det er også byens udfordring. Den ligger lavt – og der er meget vand, som kan oversvømme byen. Derfor er der lavet flere klimatiltag; blandt andet

Mod vest finder du Pugedalen. I dalens vandhuller er der masser af frøer og tudser. Blandt andet en stor bestand af butsnudet frø.

Rådyr

de stejle skrænter og bakker. I bunden af de dybe kløfter og buskads, urter, græsser og blomster. Overdrevene er en af de naturtyper, der rummer den største mængde af forskellige levesteder.

Her finder du en kæmpe skovlegeplads og båtplads, hvor hele familien kan hygge sig sammen. Du kan også bare slappe af med stille aktiviteter i skoven.

Hvis pulsen skal op, så tag en tur på Mountainbike på skovens MTB-spor eller besøg Vejle Bike Park, der byder på vilde hop og teknikbane.

De mange vildtlevende rådyr i Sønderskoven er ikke særligt sky og ses typisk i dagens første eller sidste lys. Langs

Overdrevene er åbne naturområder med fritstående træer og buskads, urter, græsser og blomster. Overdrevene er en af de naturtyper, der rummer den største mængde af forskellige levesteder.

Du kan se musvåger svæve over dalen i deres søgen efter byttedyr. Fiskehejren, der jager ved vandhullet og den smukke isflugt holder til omkring Mølholm Å. Om morgenen og i skumringen kan du opleve rådyrene på tæt hold. Om natten er både ræven og grævlingen aktive.

Sønderskoven – Vejles grønne åndehul
Bøgeskov og nåltræer beklæder

Isflugt

åдалen. De græssende dyr holder engene åbne, og skaber plads til blomster og urter, som er levested for eksempelvis stjerten eller måske kommer isflugten hurtigt flyvende forbi med sine fantastiske turkisblå og orange farver.

Mølholm Ådal – lysåbne overdrev og sjældne orkideer
Mølholm Ådal er smukt og varieret med bakkede skrånninger på åbne overdrevsarealer mellem krat og skræntskove. I bunden af ådalens rister Mølholm Å suppleret af flere små søer.

I det tidlige forår kvækker frøerne lystigt i de mange små søer. I maj og juni blomstrer de sjældne orkideer på skrænten i indhegningen – lige ud til hovedstien.

Der er også flere sjældne fugle ved åen. Du kan blandt andet møde vandstøeren og bjergvipstjerten eller måske kommer isflugten hurtigt flyvende forbi med sine fantastiske turkisblå og orange farver.

I Højen Å lever rødplettede bækørreder, og om efteråret trækker havørrederne op fra Vejle Fjord for at gyde i det grove grus i bunden af den lavvandede bæk. Havørred og bækørred er samme art, men havørrederne stikker til havs for at æde, og bækørreden lever hele sit liv i vandløbet.

Som perler på en snor ligger små engstykker med stejle åbne partier ned gennem

Vandstær

stejle partier og ligger på gode grusstier det meste af vejen.

Højen Ådal – et lille naturparadis
Ådalen kendetegnes af sit bakkede terræn, der er formet af istidens kraftige smeltevand. Her løber Højen Å, klukkende som en lille, iltrig bjergbæk, omkranset af stejle, skovbeklædte skrænter.

Skoven langs Højen Å er udlagt som biodiversitets-skov, hvor vi fremmer den naturlige skov. Insekter stortrives i og ved åen, og giver masser af liv – til både fisk og fugle. Åen huser store mængder størvinger, vårflyver og døgnfluer – blandt andet den meget sjældne døgnflue 'Strømfødt Døgnflue'.

Højen & Mølholm Ådale

På den godt 19 km lange dagsvandrute Højen og Mølholm Ådale oplever du, hvordan Vejles smukke natur smelter sammen med byen.

Turen går gennem smalle smeltevandsdale med gamle skræntskove og lysåbne overdrev. Du vandrer langs rislende vandløb, og møder byen ved åen og fjorden. Den brede eng i Vejle Ådal har fået nye holme med bæredygtige boliger og klimasikrede bydele. Igennem de store vådområder ved Vejle Å ser du, hvordan naturen udfolder sig frit – lige opad byens puls.

Vandreruten er tydeligt markeret med orange pile. Den er uden

Havørred

Kongens Kær

Odder

Øvrige ture i området

1 Grøn tur - rundtur på 2,4 km

En rute med mange dyrespor undervejs. Ruten går langs Mosestien, som passerer flere fugtige områder. Mange steder vrirler det med haletudser fra sidst i april til et stykke ind i juli. Rådyr ses tit passere stien, og natuglen har gennem mange år fået et kuld unger på vingerne - de nyder godt af områdets mange mus.

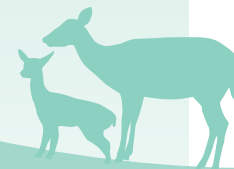
Ved Verdens Ende bor grævlingen i et gravsystem, som ser ud til at have været beboet i flere hundrede år. Langs Mølholm Å kan du i det tidlige forår se hvid hestehov i blomst. Planten, der er relativt sjælden i Danmark, er her ved sin nordvestlige udbredelsesgrænse.

I Mølholm Å gyder hvert år havørreder, og i dele af bækken findes også bækkørred. Ved kolonihavehusene går en trappe stejlt opad, den kaldes Lille Munkebjerg og fører op til en sti, der går videre mod Granhytten.

Velkommen i vores natur - vis venligst hensyn

Vi er mange, der holder af at være i naturen. Vis derfor hensyn til alle, du møder på din vej.

- Hunde skal altid føres i snor.
- Cykling er ikke tilladt uden for stien i Højen Ådal.
- Efterlad ikke affald i naturen.
- Det er ikke tilladt at fodre dyr i hegninger.

2 Rød tur - rundtur på 1,6 km

Langs skovkanten, der vender mod Fredericiavej, kan du se bunkere fra Anden Verdenskrig. I nogle af disse overvintret vandflagermusen. I foråret kan du nyde duften af ramsløg, der vokser på denne strækning.

3 Blå tur - rundtur på 3 km

Turen kan startes ved Granalleen, der har fået sit navn efter de store ædelgraner, der står langs vejen. På venstre hånd ligger Granhytten, som oprindeligt var en vagtthytte, de tyske besættelsestropper opførte. Neden for rundkørslen ved Verdens Ende kan du se resterne af et betonanlæg, der har været brugt som markørgrav på en skydebane.

Mod vest går turen omkring Puggedalen (dalen med de mange frøer og tudser). Hvis du vil se dyr, er der gode chancer for det i denne del af skoven. Her findes Søndermarkens største bestand af butsnudet frø. Med lidt tålmodighed kan du i vandhullerne tælle i millionvis af frøæg i det tidlige forår.

I de høje rødgraner lever egernet, som spiser af koglernes frø. Rådyr er der også mange af, og snogen, som overvintret kan du også være heldig at se.

Puggedalen er geologisk set et stort dødishul, som opstod efter sidste istid. Isen smeltede, men efterlod store isklumper, som først senere smeltede bort og dannede store huller i terrænet.

Ud over de tre vandreture, er der desuden fire kløverstier:

Kløverstier

Der er anlagt ca. 27 kløverstier fordelt rundt omkring i Danmark. En Kløvesti ligger altid i et byområde og består af fire ruter i forskellig længde, der alle udgår fra en centralt placeret stipe.

De fire Kløverstier i Søndermarken udgår fra Kvartershuset, Løget Høj 2A, i Vejle.

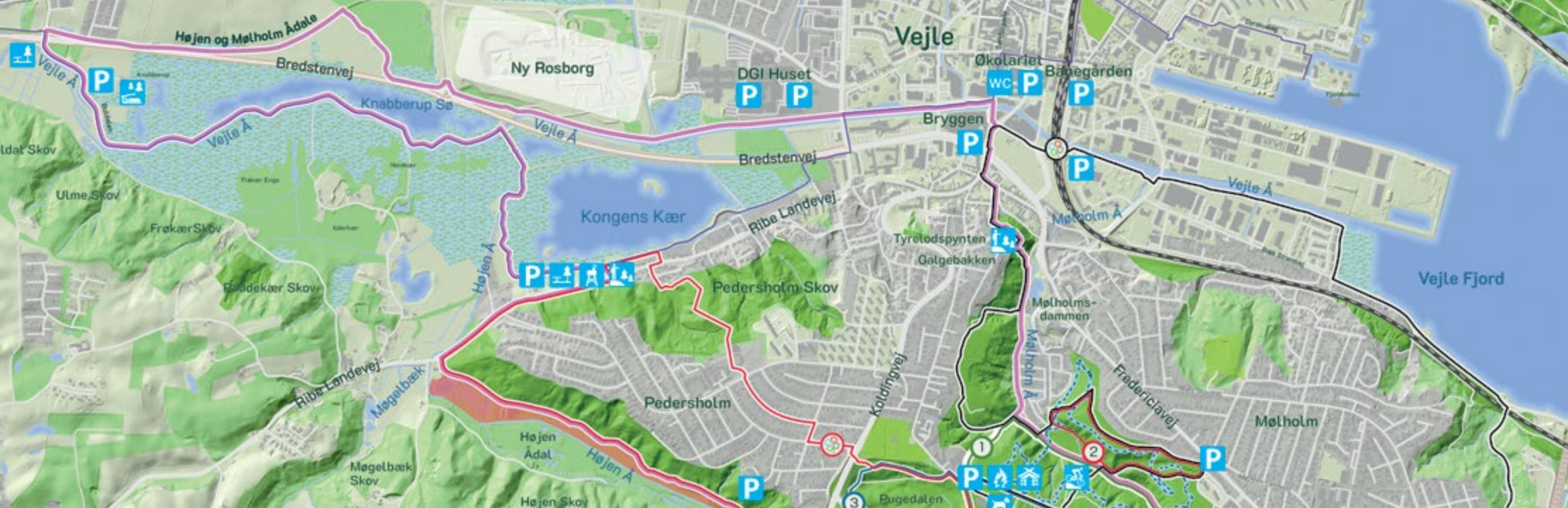
Grøn rute er 2,2 km,
Blå er 5,6 km,
Rød er 8,2 km,
Sort er 14,7 km lang.

Find oplevelserne undervejs på din mobil

- 1 Slå GPS til på mobilen
- 2 Scan QR-koden. Så lander du på hjemmesiden: <https://udeliv.vejle.dk/>
- 3 Vælg den rute du vil vandre. Find P-pladser, toiletter og seværdigheder i nærheden.

OBS: Klik på dette lille navigationsikon øverst til venstre på skærmen, og følg ruten, mens du vandrer.

Signaturforklaring

- Højen & Mølholm Ådale
- Kløverstier
- MTB Teknikbane
- MTB blå rute, 7,5 km
- Cykling forbudt
- Kommuneskov
- Privatskov

Se en animation af isens bevægelse henover skandinavien under den sidste istid.

- P-plads
- Toilet
- Bord og bænkesæt
- Skovlegeplads
- Båtplads
- Udsigtspunkt
- Udsigtstårn
- Hundeskov
- Mountainbike spor
- Seværdighed
- Shelter
- Bord og bænkesæt
- Skovlegeplads
- Bålhytte
- Madpakkehus

Målforskel 500 Meter
Kort fra Geodatastyrelsen

Vejle, Højen & Mølholm Ådale

Vejle, Højen og Mølholm Ådale er enestående eksempler på, hvordan is og vand gennem tiderne har skabt og formet landskabet.

Her skifter landskabet mellem det brede, rolige og fladbundede strøg i Vejle Ådal til smalle, dramatiske skrænter og smeltevandsdale i Højen og Mølholm Ådale.

De flade partier i ådalen skyldes en stor issø, der lå her i den sidste istid: Skibet Issø. Der dækkede dalbunden mellem Vejle og Skibet. Altså der, hvor du vandrer langs Vejle Å og Kongens Kær. Issøen blev skabt under israndens vekslende tilbage-smeltning og

fremstød. Når isen var på retur, kunne der opstemmes en sø af smeltevand mellem en tidligere randmoræne af ler, sand og grus og selve isfronten. Sænen udjævnedes dalbunden, og udgjorde i dag de helt flade ådalspartier. Der er altså ikke tale om en gammel havbund eller flodseng.

Højen og Mølholm Ådale er smalle og dybe erosionsdale, hvor smeltevandet fra iskappen har gravet dybe slugter. I dag er der hurtigt strømmende vandløb, og Skibet. Altså der, hvor du vandrer langs Vejle Å og Kongens Kær. Issøen blev skabt under israndens vekslende tilbage-smeltning og

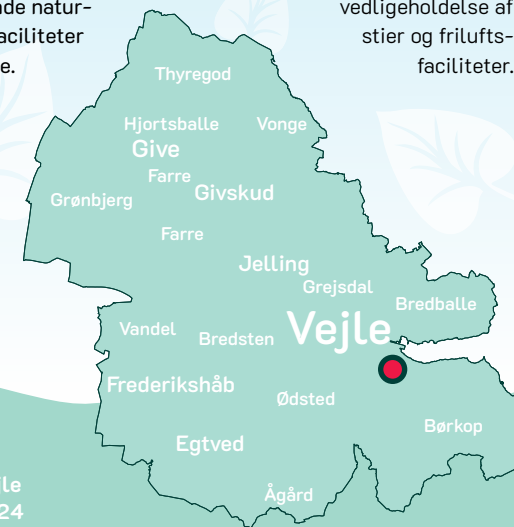
Inspiration til udelivet

Scan QR-koden og find alle andre spændende naturoplevelser og faciliteter i Vejle kommune.

Giv et praj

Vi arbejder løbende med vedligeholdelse af stier og friluftsfaciliteter.

Udgivet af Vejle Kommune i 2024